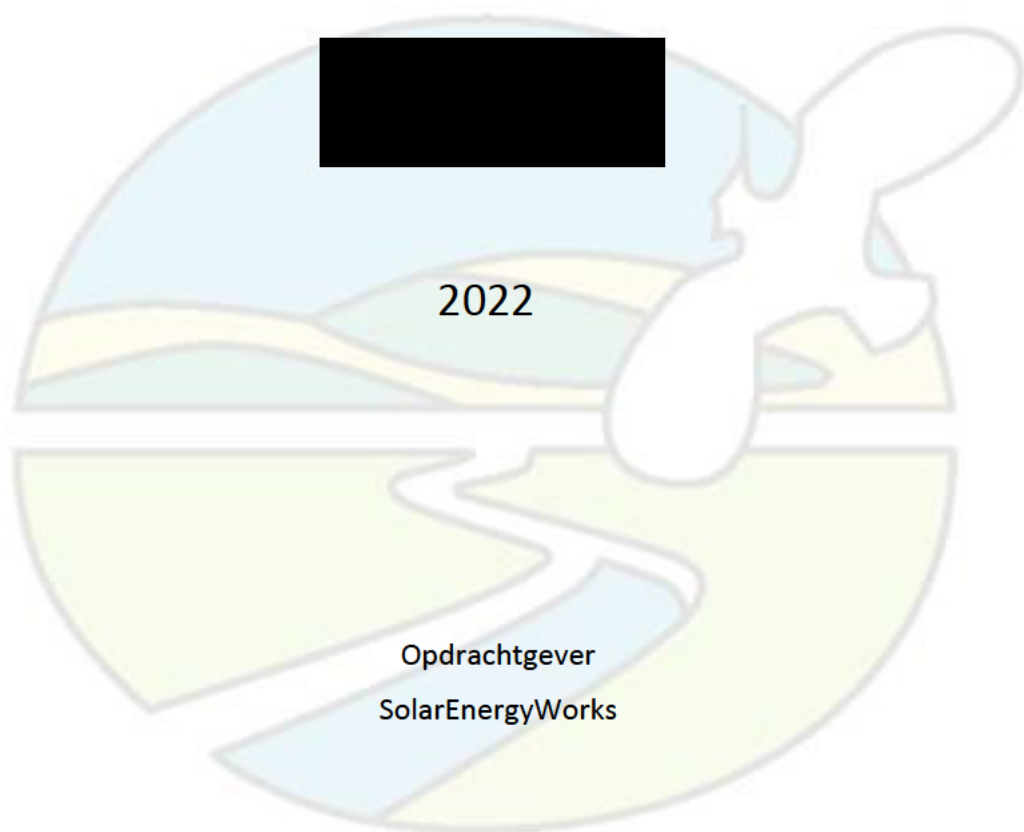

Zonnepark Schietecoven te Meerssen

Zonnepark Schietecoven te Meerssen

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

2022

Opdrachtgever
SolarEnergyWorks

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies QS2022-093

Datum	10 januari 2023
Versie	V2

Gecontroleerd XXXXXXXXXX

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Het plangebied.....	6
1.4	Werkzaamheden.....	7
1.5	Leeswijzer	7
2	Methode	8
2.1	Soorten	8
2.2	Gebieden.....	9
3	Beschermde soorten Wnb	10
3.1	Beschrijving bestaande biotopen	10
3.2	Beschermde soorten.....	13
3.2.1	Planten	13
3.2.2	Vissen	13
3.2.3	Amfibieën	13
3.2.4	Vogels	15
3.2.5	Grondgebonden zoogdieren	16
3.2.6	Vleermuizen	18
3.2.7	Overige fauna	19
3.3	Conclusie beschermde soorten	21
4	Effectbeoordeling en maatregelen	22
4.1	Amfibieën.....	22
4.2	Vogels.....	23
4.3	Grondgebonden zoogdieren.....	24
4.4	Vleermuizen	24
4.5	Overige fauna	25
4.6	Conclusie effectbeoordeling.....	26
5	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	28
5.1	Natura 2000	28
5.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	28
5.3	Weidevogelgebieden	29

5.4	Houtopstanden	29
5.5	Overige relevante wetgeving	29
5.6	Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving	31
6	Conclusies	32
6.1	Beschermde soorten Wnb	32
6.2	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	33
6.3	Zorgplicht	34
7	Verhoging natuurwaarden op zonneparken	35
7.2	De ruimte direct langs de randen van het zonnepark	36
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	37
9	Bijlagen	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

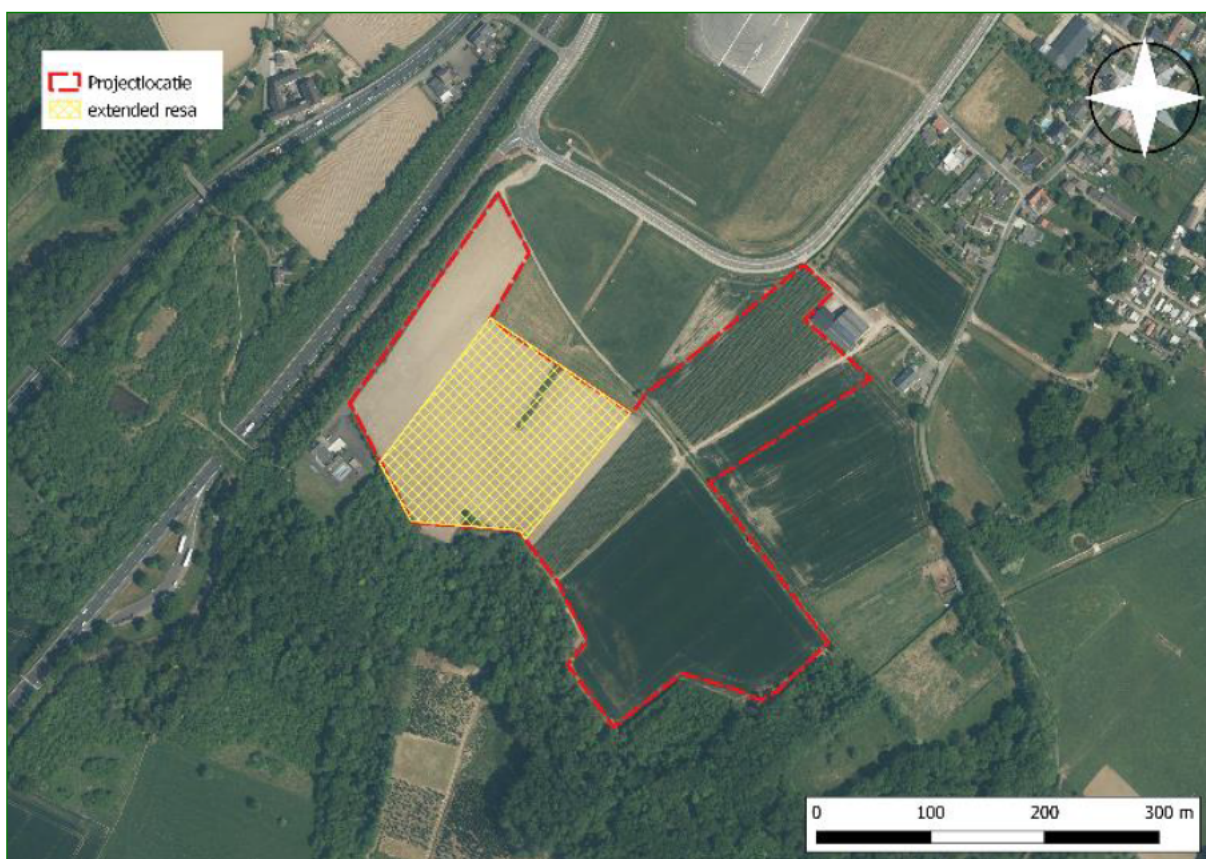
Er bestaan plannen een terrein in Meerssen her in te richten. Meerssen ligt in de gelijknamige gemeente Meerssen in de provincie Limburg. Op het terrein wordt een zonnepark gerealiseerd. Op de locatie is eerder een quickscan uitgevoerd (PETERS & WYTEMA, 2022).

Het is mogelijk dat binnen het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) of dat het plan gevolgen heeft voor nabijgelegen beschermde gebieden.

In opdracht van SolarEnergyWorks heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een *quickscan* uitgevoerd om dit nader te onderzoeken. Het onderzoek heeft bestaan uit een bronnenstudie en een veldbezoek.

Een *quickscan* is een momentopname die soms slechts in beperkte mate uitsluitsel geeft over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er door de plannen effecten te verwachten zijn op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn en niet zijn uit te sluiten vanwege tijdstip van het veldbezoek of niet inspecteerbare delen van het plangebied, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

Figuur 1.
De ligging van het plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wnb. Tevens wordt onderzocht of de plannen negatieve effecten op dergelijke soorten en/of op beschermde gebieden kunnen veroorzaken.

Op grond van het onderzoek wordt geadviseerd omtrent te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten en omtrent de noodzaak ontheffing of vergunning aan te vragen.

Een uitgebreide beschrijving van de getoetste wetgeving is te vinden in Bijlage 1.

1.3 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven.

Het plangebied bestaat uit grasland, een boomgaard en verschillende akkerbouwpercelen en bevindt zich in de rurale, glooiende omgeving van Zuid-Limburg. In de relatief stenige bodem is een ondoordringbare leemlaag aanwezig waardoor het gebied relatief vochtig is. Ten zuiden en westen van het plangebied ligt een bosperceel. Ten noorden grenst het plangebied gedeeltelijk aan een landweg. In de noordoostelijke hoek staat een loods. Op enkele meters noorden van het plangebied ligt de landingsbaan van Maastricht Airport. Op enkele meters ten westen loopt de A2. Op 50 meter van het plangebied bevindt zich een ecoduct en een corridor welke de groene gebieden aan weerszijden van de A2 met elkaar verbindt.

Ligging van het plangebied (rood omlijnd) inclusief extended RESA (geel omlijnd) ten opzichte van de de ecoducten welke samen de groene corridor vormen (blauwe pijlen).

1.4 Werkzaamheden

Het terrein zal worden omgevormd tot een zonnepark. De bestaande akker- en tuinbouwpercelen zullen hiervoor verdwijnen.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem het opbrengen van grond en het kappen en rooien bomen.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 worden de biotopen die aanwezig zijn in het plangebied beschreven en wordt aangegeven welke soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5 beschrijft of- en welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusies. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

In hoofdstuk 7 wordt in gegaan op de specifieke invulling van een zonnepark en de ecologische potentie bij de inrichting hiervan.

Hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de gebruikte en aanbevolen literatuur. In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag.

2 Methode

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan. Daarnaast is gekeken of het plangebied tot een beschermd natuurgebied behoort of dat dergelijke gebieden aanwezig zijn in de nabijheid van het plangebied.

2.1 Soorten

Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF) is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFF is het kilometerhok onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de acht daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde (vogel-) soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen of naar soorten die niet provinciaal zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar (2012-2022).

Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld foeragerend, overwinterend, trekkend, overvliegend of verblijvend). Ook is gekeken naar de onderzoeksinspanning en de (verwachte) volledigheid van de waarnemingen en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is.

Er is in de NDFF niet gericht gezocht naar vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten, provinciaal vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen. Met vogels die geen jaarrond beschermd nest hebben moet, in algemene zin, wél rekening gehouden worden (zie ook §3.2.4). Potenties voor vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die mogelijk voorkomen in het plangebied, worden kort genoemd. Voor deze soorten geldt, net als voor alle andere soorten, onverminderd de zorgplicht welke wordt besproken in de conclusies en de bijlage m.b.t. de wetgeving.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

Potentiebeoordeling

Het plangebied is op 4 januari 2023 bezocht om enerzijds de aanwezig en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Bij het veldbezoek is voor de potentiebeoordeling tevens gericht gezocht naar verblijfssporen zoals keutels, plukresten en braakballen. Daarnaast zijn bijvoorbeeld eventueel aanwezige materialen gekeurd en zijn eventueel aanwezige spleten en holtes, zover mogelijk, oppervlakkig geïnspecteerd.

Naast de aandacht voor beschermde waarden, is ook gelet op invasieve soorten die voorkomen op de 'Unielijst' van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU schade toebrengen (of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen) aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. De waargenomen soorten worden (indien aanwezig) genoemd maar er worden geen nadere aanbevelingen gedaan of beleid uitgezet ten aanzien van deze soorten.

→ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen, een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten en kunnen worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebieden

Op de gebiedendatabase van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is gekeken in hoeverre het plangebied is gelegen binnen of nabij de begrenzing van (Europees) beschermde gebieden (Natura 2000), zie:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Aan de hand van Provinciale of gemeentelijke informatie, toegankelijk via internet, is bekeken of het plangebied gelegen is in andere relevante beschermde gebieden. Als dit het geval is, wordt bekeken of negatieve effecten te verwachten zijn en of nadere toetsing noodzakelijk is.

3

Beschermde soorten Wnb

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het plangebied. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van het NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veldbezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten.

3.1 Beschrijving bestaande biotopen**Akkerbouwpercelen**

Het noordwestelijk en zuidoostelijk deel van het plangebied bestaat uit akkerbouwpercelen. Langs de akkerranden groeien soorten als Herderstasje, Kleine veldkers, Klimopereprijs, Gekroesde melkdistel, Rode klaver en Grote weegbree.

Eén van de akkerbouwpercelen, gezien vanuit het westen (boven) en de boomgaard (onder).

Boomgaard

In het midden van het plangebied bevindt zich een smalle boomgaard waar peren gekweekt worden. De perenbomen zijn ongeveer 2 meter hoog. In de boomgaard zijn geen grote nesten waargenomen. Ook zijn er geen opvallende holtes en spleten waargenomen.

Bosranden

De bosranden van het bosperceel aan de zuid- en westgrens van het plangebied zijn dichtbegroeid met een grote variatie van bomen en struiken, zoals Hazelaar, Wilde liguster, Zomereik, Beuk, Wilde lijsterbes en Noordse esdoorn. Een groot aantal bomen zijn begroeid met Klimop of Maretak. De ondergroei bestaat uit soorten als Gevlekte aronskelk, Bijvoet en Oosterse karmozijnbes. In het bos zijn veel stronken en takken aanwezig. Langs de bosranden loopt een onverharde landweg. Tussen de vegetatie zijn verschillende wildwissels aangetroffen. Er werden verder geen grote nesten en opvallende holtes en spleten waargenomen in de bomen aan de randen van het bosperceel.

Wateren

Langs de zuidoostelijke rand van het plangebied bevindt zich een ondiepe, voedselrijke, permanente poel. Het water in de poel is troebel en voor een deel begroeid met Riet en Pitrus. In de poel is een laag bladafval aanwezig, afkomstig van de omliggende bomen.

Plangebied ten westen van de boomgaarden (boven) en sfeerimpressie van de onverharde weg langs de bosranden (onder).

De poel langs de zuidwestkant van het plangebied.

Overig

Er is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Planten

Aangetroffen soorten

In het verleden zijn Bergnachtorchis en Grote leeuwenklauw waargenomen in de omgeving van het plangebied (NDFF 2012-2022). De soorten zijn niet in het plangebied zelf waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen.

Potentie plangebied

Het plangebied is niet geschikt voor beschermde planten.

Bergnachtorchis is een soort van onder andere lichte loof- en naaldbossen kalkgraslanden, duinvalleien en borstelgraslanden. Het plangebied is niet geschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Grote leeuwenklauw is een soort van zonnige, goed gedraineerde, kalkhoudende grond en komt voor langs wegbermen, graanakkers, waterkanten en braakliggende grond. De soort wordt niet verwacht vanwege slechte drainage van de grond binnen het plangebied.

3.2.2 Vissen

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek Beekdonderpad, Beekprik, Elrits en Gestippelde alver waargenomen (NDFF 2012-2022).

Potentie plangebied

In en rond het plangebied is geen potentie voor beschermde vissoorten aanwezig. Er stromen geen heldere beekjes met grind- of zandbodem door het plangebied welke geschikt habitat leveren voor Beekdonderpad, Beekprik, Elrits en Gestippelde alver.

3.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

In de omgeving van het plangebied is in het verleden de Vuursalamander, Alpenwatersalamander en Rugstreeppad aangetroffen (NDFF 2012-2022).

Van de Vuursalamander en de Alpenwatersalamander is een populatie bekend uit het Bunderbos op ongeveer 1 kilometer afstand ten noordwesten van het plangebied. De Rugstreeppad werd op ongeveer 50 meter afstand ten noordoosten waargenomen. Dit betrof waarschijnlijk een langstrekkend exemplaar.

Potentie plangebied

De poel op de zuidoostelijke grens van het plangebied levert geschikt voortplantingswater voor enkele soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander of Bruine kikker. Al deze soorten zijn

beschermde onder de Wnb maar ze zijn in Limburg 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Langs de bosranden en binnen het plangebied zelf is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze amfibieën. De dieren kunnen wegkruipen onder stronken, takken in het bos. Het is ook mogelijk dat Rugstreeppad verblijft in verlaten muizenholen elders binnen het plangebied.

Het plangebied is niet geschikt voor Vuursalamander vanwege het ontbreken van vochtige loofbossen, doorsneden met koele, langzaam stromende bronbeekjes. Het Bunderbos is de enige locatie in Nederland waar de Vuursalamander nog voorkomt.

-Alpen watersalamander en Rugstreeppad

Het onderzoeksgebied is geschikt voor de Alpenwatersalamander en Rugstreeppad. De soorten zijn ook in het verleden in de directe omgeving aangetroffen. In het plangebied ligt geïsoleerd, ondiep water dat door de dieren kan worden gebruikt als voortplantingsbiotoop.

In het plangebied ontbreekt een droge en vergraafbare zanderige bodem. De dichte, stenige leemgrond van het plangebied is te hard voor Rugstreeppad om zich in te graven. De soort kan echter wel wegkruipen in verlaten muizenholen en dergelijke. Daarnaast is het ook mogelijk dat Alpenwatersalamander en Rugstreeppad kunnen schuilen onder stronken en takken langs de bosranden van het plangebied.

Als in het plangebied graafwerkzaamheden plaatsvinden of zand wordt opgebracht, is het mogelijk dat Rugstreeppadden het gebied kunnen intrekken.

Ligging van de poel (blauwe kruis) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd).

3.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen, zoals Zwarte kraai, Ekster, Kauw, Geelgors, Heggenmus, Graspieper, Winterkoning, Koperwiek, Vuurgoudhaan, Roodborst, Vink, Boomklever, Boomkruiper, Koolmees en Pimpelmees.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Langs de bosranden en in de boomgaard kunnen enkele algemene bos- en struweelvogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Merel, Winterkoning of Heggenmus.

Het graslandperceel is geschikt als broedlocatie voor groundbroeders als Veldleeuwerik en Graspieper.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werd grote groep Roeken (cat. 1) waargenomen rond de boomgaarden en de landingsbaan van Maastricht Airport, ten noorden van het plangebied. Op ruim 2 km ten noorden van het plangebied is een Roekenkolonie aanwezig.

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden Blauwe reiger (cat.4), Boerenwaluw (cat.2), Boomvalk (cat.3), Bosuil (cat.2), Buizerd (cat.4), Gierzwaluw (cat.2), Grote gele kwikstaart (cat.2), Havik (cat.3), Huismus (cat.2), Huiswaluw, (cat.2), IJsvogel (cat.4), Kerkuil (cat. 1), Kramsvogel (cat.4), Ooievaar (cat.2), Ransuil (cat.3), Ringmus (cat.4), Slechtvalk (cat.2), Sperwer (cat.4), Spotvogel (cat.4), Steenuil (cat.1), Torenvalk (cat. 3), Wespindief (cat.3) en Zwarte specht (cat. 4) waargenomen.

In en rondom het plangebied was tijdens het veldbezoek een grote groep foeragerende Roeken aanwezig.

Blauwe Reiger, Boomvalk, Bosuil, Buizerd, Havik, Kramsvogel, Ransuil, Sperwer, Spotvogel, Wespandief en Zomertortel zijn soorten die in bomen broeden en wellicht voor kunnen komen in het bos ten zuiden van het plangebied. In deze bosrand werden geen nesten of boomholtes waargenomen die zouden kunnen duiden op één van deze soorten. Boerenzwaluw, Gierzwaluw, Huiszwaluw, Huismus, Kerkuil, Ringmus, Slechtvalk en Steenuil broeden in of nabij bebouwing. Grote Gele Kwikstaart en IJsvogel broeden langs beken. Torenvalk en Ooievaar zijn soorten die grotendeels afhankelijk zijn van kunstnesten, welke niet in de directe omgeving rondom het plangebied aanwezig zijn.

De overige waarnemingen van soorten met jaarrond beschermde nesten betroffen overvliegende vogels zonder binding met het plangebied of de omgeving daarvan.

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Van Kramsvogel zijn alleen waarnemingen bekend uit de wintermaanden, buiten het broedseizoen. In Nederland is Kramsvogel een (zeer) schaarse broedvogel.

Omdat geen bebouwing, hoge bomen met grote nesten, beken of ooievaars- of torenvalknesten aanwezig zijn wordt uitgesloten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Het is mogelijk dat Spotvogel broedt langs de randen van het bosperceel naast het plangebied.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Bosuil, Buizerd, Havik, Kramsvogel, Ransuil, Huismus, Ringmus, Roek, Sperwer en Torenvalk. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

3.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten

Rond het plangebied zijn in het verleden Das, Steenmarter, Bever en Eekhoorn waargenomen (NDFF 2012-2022). Das, Steenmarter en Eekhoorn zijn beschermde soorten die worden genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1). De Bever is beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1). In Limburg is de Steenmarter 'vrijgesteld' tussen 15 augustus en 28 februari. De Eekhoorn is 'vrijgesteld' in de periode maart t/m april en juli t/m november.

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek wissels aangetroffen langs de randen van het bosperceel en de akkers welke gebruikt kunnen worden door verschillende grondgebonden zoogdieren. In één van de wissels zijn sporen van Ree aangetroffen.

De Eekhoorn werd op 100 meter afstand ten zuiden van de bosrand, grenzend aan het plangebied vastgesteld. Het betreft één waarneming uit maart 2022. De overige waarnemingen van Eekhoorn in de omgeving van het plangebied zijn gedaan in andere bospercelen op minimaal 600 meter van het plangebied (NDFF 2012-2022).

De Das komt voor in het bosperceel grenzend aan het plangebied (NDFF 2012-2022). Daarnaast worden er regelmatig sporen van Dassen aangetroffen binnen het plangebied door de eigenaar van de percelen.

Bever is waargenomen op ongeveer 1,5 kilometer afstand ten zuiden van het plangebied, aan de zuidkant van Meerssen. Steenmarter werd op ongeveer 100 meter ten oosten van het plangebied aangetroffen (NDFF 2012-2022). Van alle genoemde soorten zijn meerdere waarnemingen bekend. Hierboven worden de waarnemingen die het dichtst bij het plangebied werden gedaan genoemd.

Potentie plangebied

Het is mogelijk dat in het gebied zoogdieren voorkomen zoals Ree, kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel), Vos, Egel, Haas, Konijn en verschillende algemene soorten (spits)muizen. Deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Limburg 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Het plangebied is ongeschikt voor Bever vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals moerassen, meren of rivieren omzoomd door broekbossen met opstand van wilg of populier.

Het is mogelijk dat de boomgaard binnen het plangebied incidenteel bezocht wordt door Eekhoorn. De soort wordt niet verblijvend verwacht door het ontbreken van nesten en bomen met holtes en spleten. De bomen aan de randen van het bosperceel zijn tevens klein. Daarnaast is er weinig tot geen voedsel aanwezig voor Eekhoorn. De soort zal eerder foerageren in het bosperceel naast het plangebied.

Enkele voorbeelden van aangetroffen wissels langs de randen van het plangebied.

Het is mogelijk dat Steenmarter verblijft in het bosperceel naast het plangebied. Het plangebied zelf biedt slechts beperkt schuilmogelijkheden zoals dichte begroeiing en dekking waar Steenmarter gebruik van kan maken. De boomgaard binnen het plangebied kan wel incidenteel gebruikt worden als onderdeel van het foerageergebied van deze soort.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor Das. De kleinschalige akkerbouwpercelen en de boomgaard kunnen dienen als foerageergebied voor deze soort.

Het ecoduct over de A2, op ongeveer 50 meter afstand van het plangebied wordt hoogstwaarschijnlijk gebruikt door bovengenoemde beschermde soorten en andere in het gebied voorkomende zoogdieren zoals Ree, Wild zwijn, Bunzing, Hermelijn, Wezel, Egel, Vos, Konijn, Gewone bosmuis en Tweekleurige bosspitsmuis.

3.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld (NDFF 2012-2022). Het betreft Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis en Bechsteins vleermuis. De meeste waarnemingen betroffen foeragerende en langsvliegende exemplaren. Er zijn geen relevante waarnemingen (zoals bijvoorbeeld verblijven, kolonies, foerageergebieden of vliegroutes) bekend van vleermuizen in het plangebied zelf of in de directe omgeving ervan (NDFF 2012-2022).

Potentie verblijfplaatsen

In de loods ten noorden van het plangebied kunnen mogelijk vleermuizen verblijven.

In het plangebied zelf kunnen geen vleermuizen verblijven omdat ter plaatse geen bebouwing en bomen met geschikte holtes of spleten aanwezig zijn.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is geschikt voor foeragerende vleermuizen. De aanwezige luwe plekken kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

Potentie vliegroute

Het plangebied kan als onderdeel van een langere landschapslijn onderdeel uitmaken van een vliegroute van vleermuizen. De boomgaard en bosranden kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute van en naar foerageergebied of verblijfplaatsen.

Het ecoduct en de corridor over de A2, op ongeveer 50 meter van het plangebied kan dienen als vliegroute voor vleermuizen.

3.2.7 Overige fauna**Aangetroffen soorten**

In het verleden zijn Hazelworm en Levendbarende hagedis waargenomen in de omgeving van het plangebied. (NDFD 2012-2022). Beide soorten zijn beschermd en worden genoemd als 'andere' (zie Bijlage 1.2.1). In Limburg is Hazelworm 'vrijgesteld' van juli t/m september. De Levendbarende hagedis is 'vrijgesteld' van 15 augustus t/m 15 oktober.

De Hazelworm werd vastgesteld in een houtwal langs de Hekstraat op ongeveer 50 meter afstand van het plangebied. Van de Levendbarende hagedis is een populatie bekend langs een spoorlijn op meer dan 1 kilometer afstand ten noordwesten van het plangebied (NDFD 2012-2022).

Daarnaast zijn er enkele waarnemingen bekend van Grote vos, Bruin Dikkopje (dagvlinders), Teunisbloempijlstaart (nachtvlinder) en Bosbeekjuffer (Libel) in de omgeving van het plangebied (NDFD 2012-2022).

Potentie plangebied

Het plangebied is niet geschikt voor Levendbarende hagedis vanwege het ontbreken van ruige, halfopen, zanderige terreinen met heidevegetaties en dichte graspolen. De bosranden zijn te dichtbegroeid en de randzone tussen bos en open gebied is niet geleidelijk genoeg voor deze soort.

De bosranden bieden geschikt leefgebied voor Hazelworm. De soort kan wegkruipen onder de vele stronken, takken en verlaten muizenholen die hier aanwezig zijn. Elders in het plangebied ontbreken dergelijke schuilplaatsen. Daarnaast biedt de onverharde weg langs de bosrand geschikt leefgebied voor Hazelworm waar de soort kan opwarmen in de zon.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor Grote vos in de vorm van zonnige, windluwe terreindelen langs de bosranden en in de boomgaard. Mogelijk plant deze soort zich voort langs de bosranden. Het plangebied is ongeschikt voor Bruin dikkopje vanwege het ontbreken van schrale- of kalkgraslanden met vegetaties van rolklaver, de waardplant voor deze soort.

Het plangebied is ongeschikt voor Teunisbloempijlstaart. Binnen het plangebied ontbreken vegetaties met de waardplanten; Wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik of kattenstaart, voor deze soort. Daarnaast ontbreekt een losse strooisellaag waar de rupsen in kunnen verpoppen gedurende de winterperiode.

Het plangebied is niet geschikt voor Bosbeekjuffer. Binnen het plangebied ontbreken koele, zuurstofrijke, beschaduwde beken met dicht begroeide oevers.

Hazelworm en Levendbarende hagedis maken mogelijk gebruik van het ecoduct en de corridor over de A2, op ongeveer 50 meter van het plangebied.

De vele stronken en takken langs de bosrand van het plangebied bieden geschikt biotoop voor Hazelworm.

3.3 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §3.2.1 t/m §3.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen mogelijk (incidentele) aanwezigheid en gebruik als essentieel leefgebied (zoals bijvoorbeeld vaste verblijfplaatsen).

In hoofdstuk 4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Tabel 1.

Eerder volgens literatuuropgave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten in/nabij het plangebied (kolom 2), mogelijk (incidenteel) voorkomende beschermde, niet vrijgestelde soorten in het plangebied (kolom 3) en verwachte voorkomen van essentieel leefgebied van beschermde, niet vrijgestelde soorten binnen het plangebied (kolom 4).

**=alleen incidenteel voorkomend*

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het plangebied (literatuur en veldbezoek)	Mogelijk (incidenteel*) aanwezig in plangebied	Mogelijk essentieel leefgebied binnen het plangebied aanwezig
Planten	ja	nee	nee
Vissen	ja	nee	nee
Amfibieën	ja	ja	ja
Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten	ja	ja	ja
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	ja	ja*	nee
Grondgebonden zoogdieren	ja	ja	ja
Vleermuizen: verblijfplaats	nee	nee	nee
Vleermuizen: foerageergebied	ja	ja	nee
Vleermuizen: vliegroute	?	ja	ja
Overige beschermde fauna	ja	ja	ja

4

Effectbeoordeling en maatregelen

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.1 Amfibieën

In het plangebied is potentieel geschikt voortplantingsbiotoop voor Alpenwatersalamander en Rugstreeppad aanwezig. Indien er werkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de poel aan de zuidoostelijke grens van het plangebied beschadigd of vernield wordt is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort.

Het plangebied biedt in beperkte mate ook geschikt landbiotoop voor Alpenwatersalamander en Rugstreeppad. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soorten.

Als beschermde soorten aanwezig zijn zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de gevoelige perioden en zal vervangend leefgebied worden gecreëerd voor de Alpenwatersalamander en/of Rugstreeppad. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Teneinde de vestiging van overwinterende Rugstreeppadden in het plangebied te voorkomen, dienen opgeslagen zandhopen te worden verwijderd voorafgaand aan het overwinteringsseizoen van de Rugstreeppad of te worden afgeschermd met folie of een zogenaamd 'amfibieënscherm'.

4.2 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt wordt is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Indien er langs de bosranden van het plangebied gewerkt wordt (of de onverharde weg intensief bereden wordt) is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van Spotvogel. Wanneer de bosranden en de directe omgeving ongemoeid blijven wordt geen negatief effect verwacht op deze soort.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Bosuil, Buizerd, Havik, Kramsvogel, Ransuil, Huismus, Ringmus, Roek, Sperwer en Torenvalk), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied, er in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is en in de toekomstige situatie vergelijkbaar habitat aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Bij het verwijderen van de vegetatieve toplaag, het vergraven van de bodem andere landschappelijke veranderingen kan mogelijk schade optreden voor de aanwezige Dassen in de omgeving. Het is derhalve noodzakelijk om voorafgaand aan het werk vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort.

Als blijkt dat het plangebied onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied van de Das dient vervangend leefgebied te worden aangeboden. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Voor incidenteel aanwezige Eekhoorns en Steenmarters wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de geringe grootte van geschikt leefgebied binnen het plangebied en de ruime aanwezigheid beter biotoop in de naaste omgeving. Het plangebied biedt onder andere vanwege deze redenen geen essentieel leefgebied voor deze soorten en de dieren kunnen gemakkelijk uitwijken. Voor Steenmarter wordt verwacht dat het plangebied geschikter wordt na oplevering van de plannen door de toenemende dekking op het terrein.

4.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In de loods ten noorden van het plangebied kunnen mogelijk vleermuizen verblijven. Tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen dat 's nachts felle verlichting aan blijft staan, zodat eventueel aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied niet worden verstoord.

Foerageergebied

Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk tijdelijk uitwijken.

Vliegroutes

Bij de realisatie van de plannen blijven beschutte landschapslijnen in de nabijheid van het plangebied aanwezig die in dezelfde richting lopen, zoals de bosranden van het bosperceel grenzend aan het plangebied en als (alternatieve) vliegroute kunnen worden gebruikt.

4.5 Overige fauna

Indien er rond de onverharde wegen langs de bosranden van het plangebied gewerkt wordt (of intensief bereden wordt) binnen de actieve, beschermde periode van Hazelworm (april t/m juni) is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort.

Het is mogelijk dat Grote vos voorkomt langs de bosranden en in de boomgaard binnen het plangebied. Omdat er geen bomen worden gekapt die vallen onder de waardplanten van deze soort (Zoete kers, iep en wilg) wordt geen schade aan potentieel voortplantingsbiotoop aangericht. Er wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied. In de naaste omgeving is veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig. De soort kan derhalve makkelijk uitwijken.

4.6 Conclusie effectbeoordeling

Negatieve effecten van de plannen op beschermde soorten (indien aanwezig) zijn niet uit te sluiten. Het gaat om Alpenwatersalamander, Rugstreeppad, Spotvogel, Das en Hazelworm.

Er is vervolgonderzoek noodzakelijk naar deze beschermde soorten. In Tabel 2 staan de perioden aangegeven wanneer dit onderzoek kan worden uitgevoerd. Tevens wordt het aantal bezoeken vermeld.

Voor voortplantende Alpenwatersalamanders en Rugstreeppadden wordt geen negatief effect verwacht van de plannen mits er geen werkzaamheden aan de poel op de zuidoostelijke grens van het plangebied worden uitgevoerd.

Wanneer de bosranden en de directe omgeving ongemoeid blijven wordt geen negatief effect verwacht op broedende Spotvogels in de omgeving van het plangebied.

Voor Hazelworm geldt dat er geen negatief effect verwacht wordt van de plannen mits er niet rond de onverharde wegen langs de bosranden niet gewerkt wordt gedurende de actieve, beschermde periode (april t/m juni). Tijdens de vrijgestelde periode blijft de zorgplicht onverminderd van kracht.

Voor de Grote vos wordt geen negatief effect verwacht van de plannen. Er worden geen waardplanten verwijderd en het plangebied maakt slechts een klein deel uit van een veel groter leefgebied. In de naaste omgeving is veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig. De soort kan derhalve makkelijk uitwijken.

Tabel 2.

Optimale periode voor uit te voeren vervolgonderzoek naar beschermde soorten of soortgroepen die zijn aangetroffen of worden verwacht in het plan-gebied.

** = Indien uit de te realiseren plannen blijkt dat potentieel leef-gebied negatief beïnvloedt wordt.*

Soort/Soortgroep	Optimale periode	Aantal bezoeken
Amfibieën		
Alpenwatersalamander*	voortplantingsbiotoop: maart-augustus	2
Rugstreeppad*	voortplantingsbiotoop: april-juli	3
Rugstreeppad	landbiotoop: juni-september	5
Vogels		
Nestonderzoek		
Spotvogel*	mei-juni	3
Grondgebonden zoogdieren		
Cameravallen/ warmtebeeldcamera		
Das	jaarrond	3
Overige fauna		
Looproute + platen		
Hazelworm*	zomer- en voortplantingsbiotoop: half april-half augustus	3

5 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 en 4 is beschreven welke beschermde soorten kunnen voorkomen en welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben. De Wet Natuurbescherming kent naast soortbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (Zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Provinciaal aangewezen 'Bijzonder Provinciaal Landschap', 'Weidevogelleefgebied' of 'Belangrijk weidevogelgebied'.

Hieronder wordt aangegeven welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

5.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ongeveer 1 kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Bunder- en Elslooërbos (zie Figuur 2). Gezien de afstand, afscherming (groengebied) en de aard van de uit te voeren werkzaamheden, worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

Gezien de mogelijke toename van stikstofemissie door plannen is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Limburg.

5.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van gebieden als NNN-gebied is een planologische bescherming die alleen geldt voor ingrepen binnen de gebieden. 'Externe werking' op deze gebieden hoeft niet getoetst te worden. Wel dient te worden bekeken of een project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekenende mate aantasten. In het geval van het beschreven project wordt op grond van locatie, aard van het werk en afscherming geen belangrijke invloed verwacht op NNN-gebieden.

Gezien de ligging van het plangebied direct naast NNN (zie Figuur 3) is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor de effecten op de

wezenlijke kenmerken en waarden in het NNN niet volledig uit te sluiten. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Limburg.

5.3 Weidevogelgebieden

Het gebied is niet begrensd als een bijzonder te beschermen weidevogelleefgebied of belangrijk weidevogelgebied.

Er is geen negatief effect mogelijk op Weidevogelleefgebieden, een nadere toetsing is niet nodig.

5.4 Houtopstanden

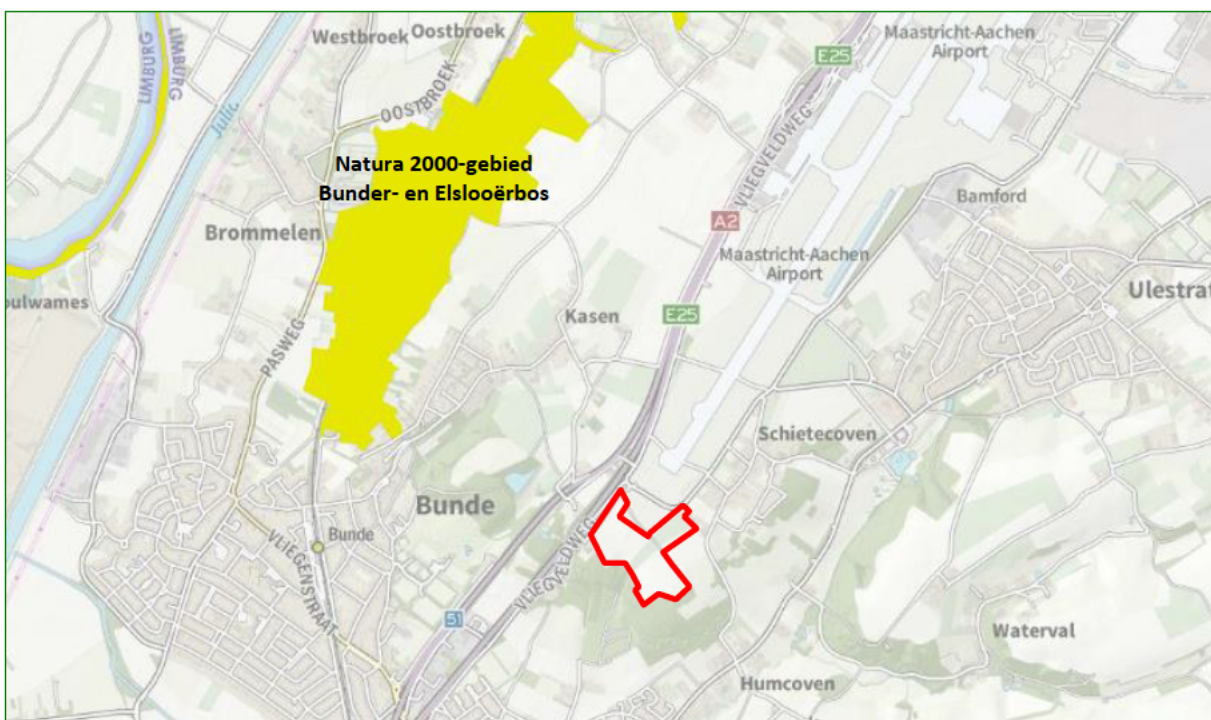
Er worden geen buiten de (volgens de Wnb bepaalde) bebouwde kom gelegen beplantingen gekapt, groter dan 1000 m². Daarnaast voorziet het plan niet in het kappen van meer dan 20 bomen in een rijbeplanting. Op grond hiervan wordt het plangebied niet beschermd als bijzondere houtopstand.'

5.5 Overige relevante wetgeving

Er is geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

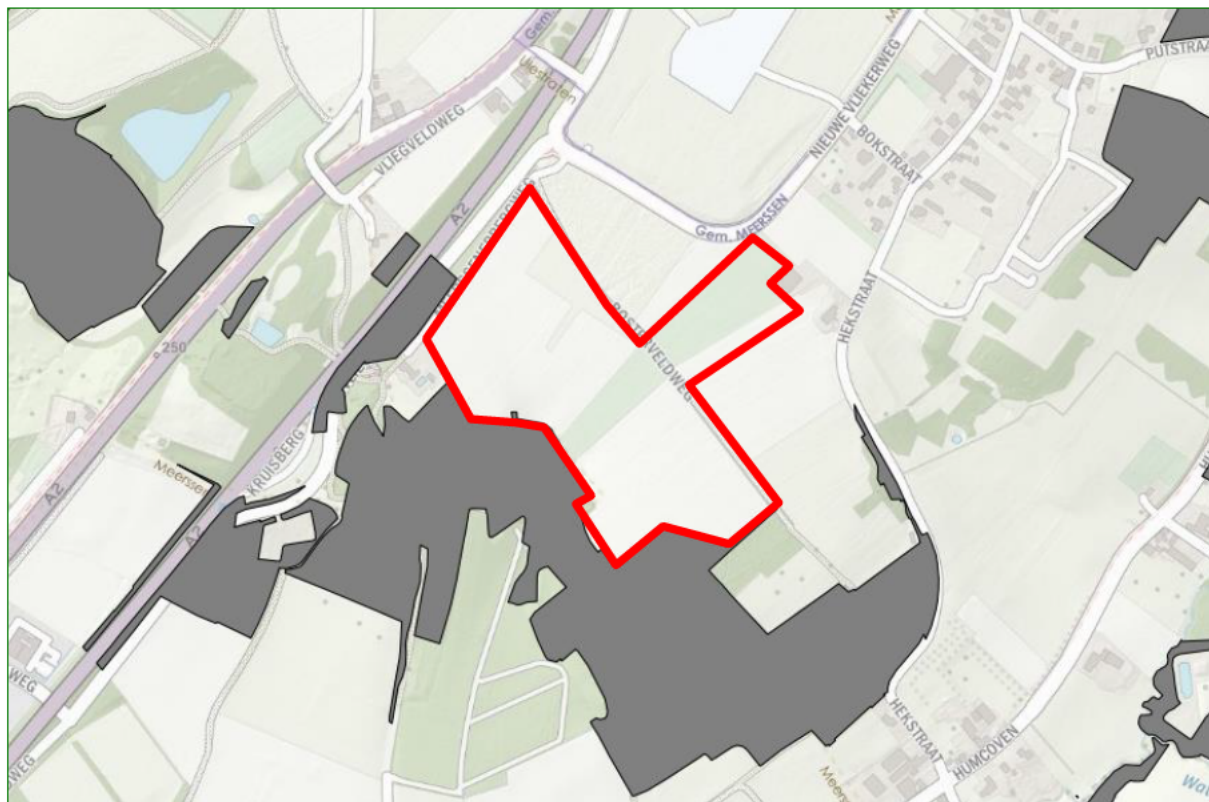
Figuur 2.

Ligging van het plangebied (rode lijn) ten opzichte van Natura 2000-gebied.

Figuur 3.

Ligging van het plangebied (rode lijn) ten opzichte van NNN.

5.6 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving

Vanwege de ligging van het plangebied direct grenzend aan NNN wordt aanbevolen contact op te nemen met bevoegd gezag (Provincie Limburg) over een vervolgoetsing.

Gezien de mogelijke toename van stikstofemissie door plannen is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Limburg.

6 Conclusies

6.1 Beschermde soorten Wnb

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten amfibieën, vogels, grondgebonden zoogdieren en overige fauna.
- ♣ Indien er niet gewerkt wordt aan de poel op de zuidoostelijke grens van het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de plannen op mogelijk aanwezig voortplantingsbiotoop van Alpenwatersalamander en Rugstreeppad.
- ♣ Het plangebied biedt in beperkte mate geschikt landbiotoop voor Alpenwatersalamander en Rugstreeppad. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uit te sluiten zijn, is onderzoek naar landbiotoop van deze soorten noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten één of meer van deze soorten aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ Teneinde de vestiging van overwinterende Rugstreeppadden in het plangebied te voorkomen, dienen opgeslagen zandhopen te worden verwijderd voorafgaand aan het overwinteringsseizoen van de Rugstreeppad of te worden afgeschermd met folie of een zogenaamd 'amfibieënscherm'.
- ♣ Voor Spotvogel geldt dat er geen negatief effect verwacht wordt van de plannen mits er niet aan de bosranden gewerkt wordt of de onverharde wegen langs de bosranden niet intensief bereden worden.
- ♣ Voor het mogelijk incidentele terreingebruik van het plangebied door overige vogels met jaarrond beschermde nesten (Bosuil, Buizerd, Havik, Kramsvogel, Ransuil, Huismus, Ringmus, Roek, Sperwer en Torenvalk), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.
- ♣ In het onderzoeksgebied kunnen beschermde grondgebonden zoogdieren voorkomen, namelijk de Das. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uit te sluiten zijn, is onderzoek naar biotoopgebruik van deze soort noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten één of

meer van deze soorten aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

- ♣ Voor incidenteel aanwezige Eekhoorns en Steenmarters wordt geen belangrijk negatief effect verwacht vanwege de grootte van het plangebied en de ruime aanwezigheid vergelijkbaar en beter biotoop in de naaste omgeving. De dieren kunnen derhalve gemakkelijk tijdelijk uitwijken. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.
- ♣ Voor Hazelworm geldt dat er geen negatief effect verwacht wordt van de plannen mits er niet rond de onverharde wegen langs de bosranden niet gewerkt wordt gedurende de actieve, beschermde periode (april t/m juni). Ook mag de weg gedurende deze periode niet intensief worden bereden.
- ♣ Voor de Grote vos wordt geen negatief effect verwacht van de plannen. Er worden geen waardplanten verwijderd en het plangebied maakt slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied. In de naaste omgeving is veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig. De soort kan derhalve makkelijk uitwijken.
- ♣ Voor de mogelijk aanwezige foeragerende vleermuizen in het plangebied wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. De vleermuizen kunnen derhalve gemakkelijk tijdelijk uitwijken.
- ♣ Het plangebied kan gebruikt worden als (klein) onderdeel van een vliegroute door vleermuizen. Bij de realisatie van de plannen blijven beschutte landschaplijnen in de nabijheid van het plangebied aanwezig die in dezelfde richting lopen, zoals de bosranden van het bosperceel grenzend aan het plangebied en als (alternatieve) vliegroute kunnen worden gebruikt.

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

- ♣ Vanwege de ligging van het plangebied direct grenzend aan NNN wordt aanbevolen contact op te nemen met bevoegd gezag (Provincie Limburg) over een vervolgoetsing.
- ♣ Gezien de mogelijke toename van stikstofemissie door plannen is wellicht een berekening van precieze emissie en depositie van stikstof wenselijk voor dit project. Het betreft een zogenaamde 'Aerius'-berekening. Aanbevolen wordt hierover vooroverleg te voeren met het bevoegd gezag, de Provincie Limburg.

6.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- ♣ Ontzie groen en groenvoorzieningen zoveel als mogelijk tijdens de werkzaamheden en bij het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en gebruik eventuele bouwwegen zowel voor aanvoer als afvoer.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- ♣ Het verwijderen van groen kan zoveel mogelijk beperkt worden of na de werkzaamheden kan nieuw groen aangeplant worden op dezelfde locaties als waar groen verwijderd wordt. Houdt bij werkzaamheden rondom groenvoorzieningen een zo smal mogelijke werkbreedte aan.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden, of kunnen nieuw gecreëerde paden herhaaldelijk worden gebruikt om insporing en potentiële verstoring te beperken.
- ♣ Om schade aan amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- ♣ Bij de sloop- en bouwwerkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

7

Verhoging natuurwaarden op zonneparken

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in- en rond zonneparken versterkt worden en krijgen planten en dieren in deze nieuwe ontwikkelingslocaties meer de ruimte.

Op een zonnepark zijn twee typen ruimten te onderscheiden waar natuurwaarden gerealiseerd kunnen worden. Het gaat om:

- ♣ Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen.
- ♣ De ruimte direct langs de randen van het zonnepark.

7.1 Open ruimte tussen en onder de zonnepanelen**Bloem- en kruidenrijk grasland**

Zonneparken waarbij de bodem bedekt is met kunstgrasmatten zijn wellicht kostenbesparend maar vervuilend, onaantrekkelijk en hebben een negatief effect op de biodiversiteit. De ruimte onder en tussen de zonnepanelen kan worden ingericht als bloem- en kruidenrijke graslanden.

Door te kiezen voor zaadmengsels met uitsluitend inheemse soorten uit de betreffende regio kan de diversiteit aan insecten, zoals vlinders, wilde bijen, (zweef)vliegen, kevers en wantsen op zonneparken aanzienlijk verhoogd worden. Dergelijke graslanden zorgen ook voor een toename aan vogels, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren.

Om de hoge kwaliteit van dergelijke bloem- en kruidenrijke graslanden te waarborgen kan gekozen worden voor extensieve begrazing of maaien, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Hierbij dient het maaisel voor afvoer te worden uitgeklopt zodat de zaden in het gebied aanwezig blijven. Bij het beheer dient niet gewerkt te worden met bemesting of pesticiden.

Het is daarnaast zeer belangrijk om gefaseerd te maaien zodat aanwezige amfibieën en kleine zoogdieren de mogelijkheid geboden wordt te vluchten. Gefaseerd maaien heeft ook een positief effect op de zaadsetting van veel kruiden en het behoud van populaties van overwinterende insecten. Met gefaseerd maaien wordt nooit het gehele terrein in één keer gemaaid. Een minimale vegetatieve dekking van 30 tot 40% is vereist. Aanpassen van maaibeheer voor het voorkomen van opslag van houtachtige planten is cruciaal voor behoud van kwaliteit van bloem- en kruidenrijke graslanden.

Het is belangrijk voor de ontwikkeling van kruidenrijk grasland om de zonnepanelen dusdanig te plaatsen zodat er zoveel mogelijk licht op de bodem doordringt.

Poelen, sloten en greppels

Aanleg of behoud van poelen, greppels en depressies in een zonnepark bevordert de biodiversiteit. Veel amfibieën, libellen, (zweef)vliegen en andere insecten zijn voor hun voorplanting afhankelijk van kleine wateren en poelen. Aanleg en behoud van bestaande poelen dragen bij aan duurzame verspreiding en instandhouding van dergelijke soorten. De aanleg van natuurvriendelijke oevers draagt bij aan de diversiteit van planten.

Takkenrillen, houtstappels en broeihopen

Door de aanleg van takkenrillen en houtstapels kunnen kleine zoogdieren als Bunzing, Hermelijn en Wezel profiteren. De aanwezigheid van boomstammen en stronken in het gebied kan soorten als Hazelworm en verschillende amfibieën naar het gebied trekken. Door de aanleg van broeihopen kan bijvoorbeeld de Ringslang profiteren.

Insectenhôtels en nestkasten

Het plaatsen van insectenhôtels en nestkasten voor vogels verhoogt de ecologische waarde op een zonnepark. Het plaatsen van bijenkasten met Honingbij wordt sterk afgeraden omdat deze soort een concurrerende werking heeft op populaties wilde bijen in de omgeving.

7.2 De ruimte direct langs de randen van het zonnepark

Struiken en bosschages

De aanleg van houtwallen met inheemse struiken als Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Wegedoorn, Wilde liguster en Rode kornoelje draagt bij aan de biodiversiteit op zonneparken. De dichte struiken bieden ideaal broedbiotoop voor veel soorten vogels. Amfibieën, reptielen, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen gebruiken dergelijke structuren als schuilplaats of als natuurlijke route om zich door het landschap te verplaatsen.

Tevens kunnen stekelige soorten struiken onbevoegde personen buiten het zonnepark houden en onttrekt een dergelijke houtwal de panelen uit het oog van de omgeving.

Afrastering en verlichting

Zorg bij het plaatsen van hekwerk rondom het zonnepark dat het terrein niet volledig afgesloten wordt. Het openlaten van kieren in het hekwerk biedt grotere zoogdieren de kans om het terrein binnen te komen.

Let bij eventuele verlichting op het terrein dat deze veilig en/of vleermuis vriendelijk is.

8

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED.), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- PETERS, W. & S.C. WYTEMA, 2022. Zonnepark Schietecoven te Meerssen. *Toetsing in het kader van de natuurwetgeving*. G&G-rapport QS2022-093. Van der Goes en Groot, Alkmaar/Kwintsheul.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

UCHELEN, E. VAN, 2021. *Bunzing, Hermelijn en Wezel – Kleine Roofdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021.

9 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrictlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 3.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 3.
Vrijgestelde soorten per provincie.
Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+		+		+	+				+	+	
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						⁺¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Hermelijn	+		+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						⁺²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+		+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						⁺³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						⁺⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

⁺¹:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

⁺²:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

⁺³:geldt in de periode juli t/m september

⁺⁴:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

*Geldt alleen in provincie Limburg en Overijssel Categorieën waarbinnen de soorten in deze provincies vallen zijn aangegeven voor Limburg, Overijssel.

**Geldt alleen in provincie Limburg.

***Geldt alleen in provincie Overijssel

Soort	Categorie	Toelichting codes
Bijeneter**	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie:
Blauwe reiger**	4	
Boerenwaluw*	2,3	
Boomvalk	4	1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats;
Bosuil*	2, 3	
Buizerd	4	
Draaihals**	4	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop;
Gierzwaluw	2	
Gauwe klauwier**	4	
Grote gele kwikstaart	3	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing;
Grutto**	4	
Havik	4	
Huismus	2	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Huiswaluw*	2	
Ijsvogel**	4	
Kerkuil	3	
Kramsvogel**	4	
Kwartelkoning**	4	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Paapje**	4	
Raaf*	3, 4	
Ransuil	4	
Ringmus**	4	
Roek	2	
Roerdomp**	4	
Rode Wouw**	3	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Spotvogel**	4	
Steenuil	1	
Torenvalk*	3, 4	
Visdief**	4	
Wespendief	4	
Wulp**	4	
Zeearend***	4	
Zomertortel**	4	
Zwarte specht*	4, 3	
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincie Overijssel is de lijst in 2019 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg is de lijst in 2020 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg gelden nog enkele wijzigingen op de standaard, de volgende soorten vallen in deze provincie andere categorieën: Kerkuil (cat. 1), Oehoe (cat. 1), Roek (cat. 1), Grote gele kwikstaart (cat. 2), Ooievaar (cat. 2), Slechtvalk (cat. 2), Wespendief (cat. 3), Zwarte wouw (cat. 3), Zomertortel (cat. 4). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5.

**Andere beschermings-status in provincies Limburg en/of Overijssel.*

***Geldt alleen in provincies Limburg en/of Overijssel*

De Grutto en Ringmus behoren bij categorie 5 in Overijssel, maar horen bij categorie 4 in Limburg.

zie ook kader op voorgaande pagina.

Blauwe reiger*	Koolmees
Boerenwaluw*	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht**
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil*	Raaf*
Brilduiker	Ringmus*/**
Draaihals*	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk*
Glanskop	Tureluur**
Gauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik**
Groene specht	Wulp**
Grote bonte specht	Zeearend*
Grutto*/**	Zomertortel**
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw*	Zwarte mees
Ijsvogel*	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht*
Kleine vliegenvanger	

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde 'andere handelingen' in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

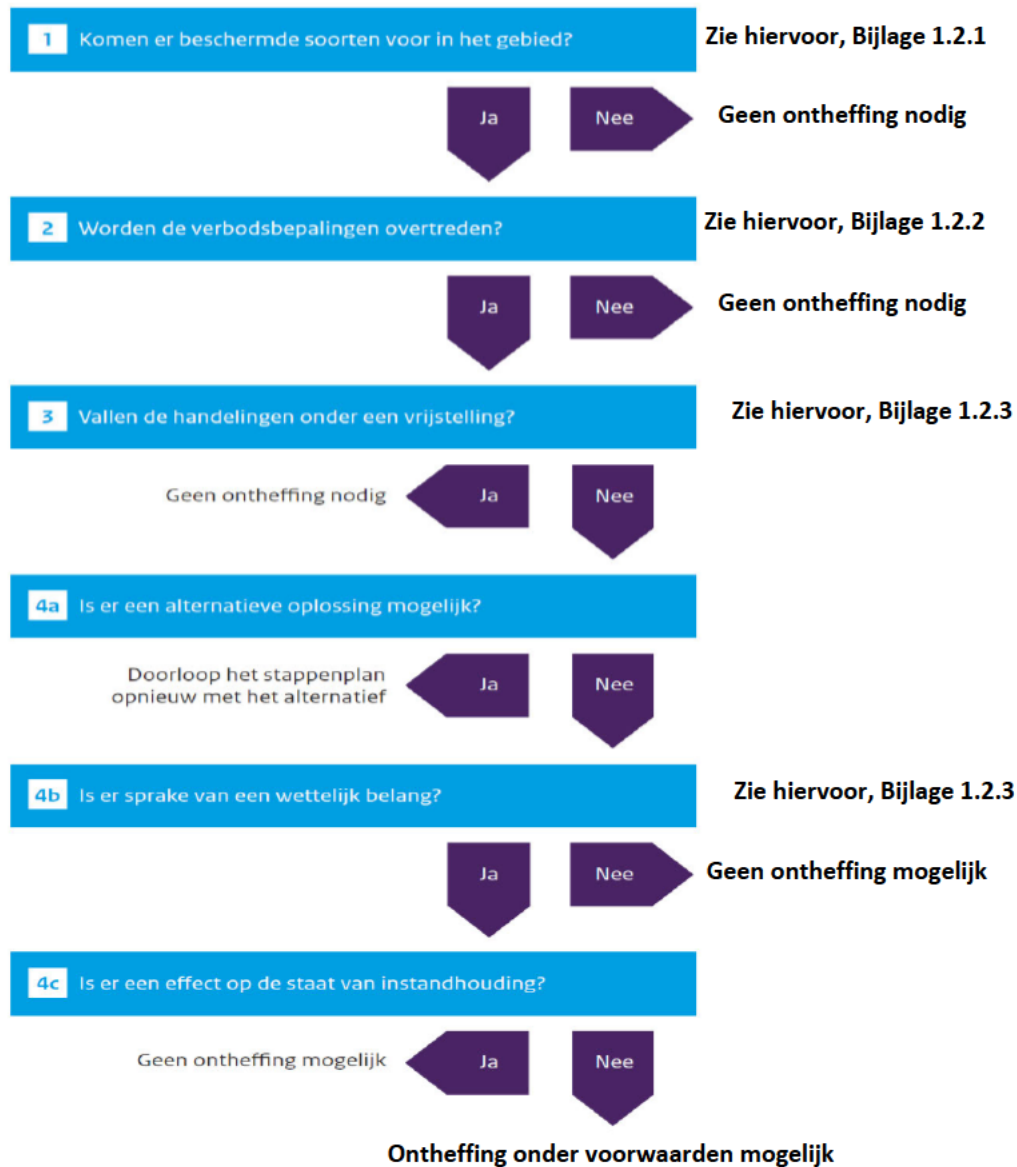
Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'Bijzonder Provinciale Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Figuur 4.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Bijlage 1.4.3 Houtopstanden

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 4 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht.

Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een activiteitenplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl